

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

2. De pace multiplici regulas observantium. Thema. Quicumque hanc regulam secuti fuerint, pax super illos. Ad Gal. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

Regula via est: & quidem 1. Via *recta*, per quam Deus Societatis Jesu alumnos, ad perfectionem & regnum Dei deducit. 2. Est via *munda*, via immaculata, eam tenentes à peccatorum maculis præservans. 3. Est via *lucida*, via virtutis & iustitiæ, omnes in ea ambulantes illuminans, & virtutû splendore collustrans. 4. Est via *strata* palliis & vestimentis aureis charitatis, via dilectionis, via unionis cum Deo; ad quam Divina Bonitas, in omnibus Religionis legibus, sine querela, ambulantes perducit. Ambulemus igitur alacres, curramus, volitemus per rectas, mundas, illustres ac stratas planaque Regularum nostrarum vias: *Via Domini, via recta, via pulchra, via ple-*

na, via plana, recta sine errore, quia ducunt ad vitam: pulchra sine sordibus, quia ducunt ad mundiciam: plena multitudine, quia totus mundus jam est intra Christi sagemam; plana sine difficultate, quia donant suavitatem: jugum enim ejus suave est: & onus leve. S. Bernardus sermone in hæc verba Sap. 10. His viis ducemur ad perfectionis culmen & ad regnum Dei æternum. Et ostendit illi regnum Dei. Quod ut l. c. ait S. Bernardus, conceditur, promittitur, ostenditur, percipitur. Conceditur in prædestinatione, promittitur in vocatione, ostenditur in justificatione, in glorificatione percipitur; quando dicitur: *Venite benedicti Patris mei & percipite regnum Dei.*

EXHORTATIO II.
IN REGULAM LI.

Ostendit Regularum observatores obtinere pacem.

THEMA.

Quicumque hanc Regulam secuti fuerint, pax super illos.
Ad Gal. c. 6. 16.

Vel ex Regula. 52.

Ecclésiæ Doctorum Aquilæ S. Augustinus, in explanatione Psalmi 84. utilissimam hanc questionem movet: *Pax quid est? Et mox responsum subne-*

cit: Ubi nullum bellum est, ubi non est contradictio, ubi nihil resistit, nihil adversum est. Atque hæc est responsio per negationes: verum, Magne Doctor, affirmationem, assertionemque tuam expectamus: Pax quid est?
L. 13.

L. 19. de Civit. c. 13. Questionem
libera distinctius ventilat, atque expo-
nit enucleatius, dum primò generatim
asserit: *Pax est tranquillitas ordinis.*
Deinde ad particularia descendens,
hanc partitionem adjicit. *Quid est pax*
corporis? Est ordinata temperatura
partium. Quid est pax animæ irratio-
nalis? Ordinata requies appetitionum.
Quid est pax animæ rationalis? Ordina-
nata cognitionis, actionisque consensio.
Quid est pax corporis & animæ? Ordina-
nata vita & salus animantis. Quid est
pax hominis mortalis & Dei immortalis?
Ordinata in fide, sub aeterna lege,
obediencia. Quid est pax hominum?
Ordinata concordia. Quid est pax Do-
mini? Ordinata imperandi atque obe-
diendi concordia & cohabitantium. Quid
est pax civitatis? Ordinata imperan-
di atque obediendi concordia civium.
Quid denique est pax cœlestis civita-
tis? Ordinatissima, & concordissima so-
cietas fruendi Deo, & invicem in Deo.
Et hæc est perfectissima pax. *Qui po-*
suist finis suos pacem Psal. 147. 14. Et
Hierusalem est visio pacis optatissi-
ma. In hac vita pax est imperfecta; sed
ad illam cœlestem, quam proximè ac-
cedit pax illa, quæ in statu Religioso
viget, & conservatur accuratâ obser-
vatione Regularum. Hæc enim obtine-
tur pax quadruplex, cum Deo, cum
Præfato, cum proximo, cum semetipso:
quæ quaterna puncta exhortatione
presenti exponemus.

I. Observantia Regularum parit
pacem cum Deo. Pax hominis cum
Deo, ex Augustini sententia, est ordi-
nata in fide, sub aeterna lege, obediencia;

quando verâ fide illustratus, ejus man-
datis obtemperat. Declarat id ipsum
Doctor Gentium in Epistola ad Gala-
tas c. 6. 16. dum ait: *In Christo, neque*
circumcisio aliquid valet, neque prapu-
rium; sed nova creatura. Id est, imper-
tinens est. sive sis Judæus, sive Genti-
lis, neq; hic præ illo aprior, digniorve
est Christianismo, seu vitâ Christianâ;
sed requiritur *nova creatura.* Id est,
anima baptismo & gratiâ Christi re-
generata, novâque spiritualis creatura
effecta, novam gratiæ vitam sortita, &
in novitate vitæ ambulans, Christi
Domini vitæ & Doctrinæ se conformans,
ac præceptis ejus obtemperans.
Et quicumque hanc Regulam secuti fue-
rint, quam modo tradidi, & extra hanc
viam non exorbitant atque defleunt,
pax super illos. Illi pacem & tran-
quillitatem conscientia possident.

Quod S. Paulus de Christiana do-
ctrina & vita, idem de Regula Religio-
sa, ex doctrina & vitâ Christi de-
prompta dici jure potest. *Quicumque*
hanc Regulam secuti fuerint, pax super
illos. Sive Prælati fuerint, sive subdi-
tus; sive professione obstrictus, sive
Marthæ munis destinatus; sive do-
ctrinâ conspicuus, sive eâ destitutus;
hæc enim per se sola, in Christo pa-
rùm valent, parùm ad pacem condu-
cunt; sed quicumque hanc Regulam se-
cuti fuerint, Regulam Ordinis, Regu-
lam Societatis, ex doctrinæ & vitæ
Christi axiomatis atque exemplis
conflatam; pax super illos. Illi pacem
veram nanciscuntur. Et quidem

1. Pacem cum Deo. Dum enim Re-
ligiosi, non solum Dei & Ecclesiæ
præ-

præcepta; verum etiam consilia Evangelica, & Regulas ad horum observationem necessarias aut utiles custodiunt, omnino sequitur pax cum Deo, quæ ex S. Augustino est: *Ordinata in fide, sub lege æterna, obedientia.* Aut in Religiosis: *Ordinata in fide & Religione sub lege æterna, & lege Ordinis, in ea contenta, obedientia.* Ex hac legum obedientia, oritur pax cum Deo: *Ipsè enim est pax nostra, qui facit utraque unum.* Ad Ephes. c. 2. 14. Id est ipse duos populos Judaicum & Gentilem Deo reconciliat, & in unum Ecclesiæ corpus conjungit, & charitate admirabili connectit. Idem ille Deus in Ordine Religioso, & in Societate nostra, pax nostra est, qui è diversis nationibus, moribus, linguis, ingeniis & genis vocat, vocatosque charitate connectit, connexosque in unum Societatis corpus compingit. Hos inter vinculum pacis, & nexum charitatis, est observantia Regularis: hæc florente, pax & charitas viget; hæc marcescente, pax & charitas collabascit; bellum verò & discordia nascitur, dum destruere nitimur, quod Deus fundat ac stabilis.

Quare, Dilectissimi, pacem hanc cum Deo, procuremus, ut monet Apostolus Rom. c. 5. 1. *Iustificati ergo ex fide, pacem habeamus ad Deum, per Dominum nostrum IESUM Christum.* Id est ex fide Christi, confessione, poenitentia, conversione, ac vitæ mutatione, gratiam & iustitiam adepti, pacem ad Deum habeamus, atque conservemus. Quæ in eo sita est, ut Deo tanquam Monarchæ ac Domi-

no supremo subdamur, ejusque præcepta ac monita servemus: quod præstamus, dum Regulis nostris pareamus: duo enim sunt Regularum & præceptionum genera: alterum, quod Dei præcepta involvit; alterum, quod documenta, perfectæ observationi Legi Divinae servientia, comprehendit. Ad primum genus pertinent illa, quæ nulla regula religionis non clamat: *Pu- bertatem, quam Deo vovisti, servabis.* Castum, mundumque te custodias, Prælatis aliquid imperantibus, obedies, & similia. Ad secundum, spectant illa: *Silentium custodies: vomo absque Superioris venia non exibis.* Cæcicum Fratris alterius, absque Superioris permisso, non intrabis. Qui primas illas præceptiones implet, implet præcepta Dei; qui has secundas implet, implet monita Dei salutaria, quibus se ad mandatorum observantiam præparat, & ad omnem perfectionem obtinendam disponit. Ergo qui regule observator est, & præceptorum & monitorum Dei custos est; nec potest cum Deo bellum gerere, cujus decrevit voluntati servire.

II. Regularum observator pacem quodque habet cum Prælato. Pax enim Religiosa, est ordinata imperandi & obediendi concordia Religiosorum. Prælatus imperat, subditus obsecundat; & ex eo ordinata concordia nascitur: Prælatus Regulam servandi mandat, subditus non obtemperat; & ecce, deficit concordia, tollitur obedientia, oritur bellum, pax rumpitur & violatur. Prælatus & Superior est Regularum & disciplinæ custos,

custos, ut ait Plato. Dial. 2. de Legibus & Dial. 6. de Repub. Qui custos vinee cuiusdam constitutus est, cum vitatore pacem colit, quamdiu vineam intactam relinquit: at quamprimum is uvas decerpit, vites destruit, stipites evellit, illico custodem inter & invasorem bellum exoritur. Simile accidit Praelato regulæ custodi, quocum subditus in pace degit, quamdiu Regulam sanctam rectam servat: si verò Regulam violat, mox pax tollitur, & Superior delinquentem subiade punire tenetur, licet is penam sentiat & pro dolore clamet: alioquin Superior merito cum Sponâ diceret Cant. c. 1. 6. *Posuerunt me custodem in vineis, vineam meam non custodiavi.* Quia vites (Regulæ) impunè violari permisi.

Regula, ut in præliminaribus, ostendimus, est antemurale: Decalogus est murus: *Urbis fortitudinis nostra Sion, Salvator, murus in ea ponetur & antemurale*; murus scilicet præceptorum divinatorum, & antemurale Regularum. Nullus autem Gubernatorum, à quoquam antemurale violari sinit, ne illo perrupto, aut destructo perveniatur quoque ad labefactandum murum. Ac proinde si quisquam id attentaret, mox bellum oriretur. Ita quoque nemo Praelatorum antemurale Regularum pessundari, dissimulare potest; ne paulatim murus quoque præceptorum impetatur & oppugnetur. *Principes*, inquit Apostolus Rom. 13. 4. *non sunt timori boni operis, sed mali. Vis autem non timere potestatem? bonum fac & habebis laudem ex illa.* Ita quoque Praelati non sunt timori bo-

num facientibus & Regulam servantibus; sed malum operantibus, ac Regulas pravaricantibus. Bene enim operantes, viamque Regularum pede inoffenso decurrentes, Prælationem ac Potestatem Superiorum non timent; sed amant, & amantur, cujus amoris sigillum laus est, fructus pax & concordia, mentisque jugis tranquillitas.

Hæc igitur jugis & perpetua pax stimulo nobis sit ad exactam disciplinam Regularem: nisi quis in timore ac discordia cum Superioribus degeremalit. *Ut civitas tunc pacem habet, cum secundum Gubernatoris voluntatem omnia in ea aguntur: sic cum in cenobio, secundum Præsidentis directionem rectam & rationabilem Fratres disponuntur & vivunt, pacem habet cenobium. Et va illi, qui illam impedit, aufert, odit.* Ait Dionysius Richelius L. 2. de vita & sine solitud. art. ult.

III. Regularum observans pace gaudet cum proximo, quam Salvator noster nobis quasi pro testamento reliquit: *Pacem meam relinquo vobis, pacem meam do vobis.* Joan. c. 14. 27. Et ideo Apostolus toties hortatur ad pacem: *Pacem habete, & Deus pacis erit vobiscum.* 2. Corinth. c. 13. 18. Et ipse Dominus in medio discipulorum consistens, ingeminat: *Pax vobis,* Joan. 20. & apud S. Marcum: *Pacem habete inter vos.* c. 9. Hæc autem pax in ordine Religioso integra & incuncta servatur, si vigeat observantia Regularum; hæc evertitur & tollitur, si illa infringatur.

Percurre singulas pacis turbationis causas, easque Regulari observantia ampu-

III.
Habet
pacem
cum pro-
ximo.

0000 ampu-

amputari, eliminarique videbis. Quid in Ordine sapius pacem turbat, quam *meum & tuum*, frigidum illud verbum, seu rerum temporalium possessio? hanc tollit Regula de paupertate. Turbat pacem impurus amor: Regula de castitate hunc eliminat. Turbat pacem propria voluntas: Regula eam refecat. Turbat contentio, & opinionum diversitas: Regula eam vetat; & idem sapere, idem dicere & ab omni contentione abstinere jubet. Verbo, nihil reperias in saeculo paci & quieti contrarium, quod Regula religiosa non averruncet & releget. Adeoque quisquis illam diligentiam magnam servaverit, cum omnibus pacem habebit.

S. Paulus ad Ephes. c. 4. 3. hortatur illos & in illis nos quoque Religiosos: *Solliciti (ut simus) servare unitatem spiritus in vinculo pacis.* Ut nimirum colligemur vinculo & funiculo pacis. In qua verba D. Chrysostomus hom. 19. scribit. *Quemadmodum si quando te ipsum alteri cuiquam alligari volueris, alia ratione illud non potes, nisi te ipsum illi colligaveris. Ita hic Apostolus alligari nos invicem vult, non simpliciter pacificos esse, neque utcumque diligere, sed in omnibus unam animam esse. Quanam vero vincula illa sunt, quibus colligamur, aut quae chordae, quibus membra religionis connectuntur? non aliae nisi leges & Regulae nostrae, quibus membra omnia, in uno quasi corpore colligantur, & unita inter se pace fruuntur. Sicut enim dum nervi sunt integri, recteque dispositi, corpus totum membrorum unione ac pace perficitur: si vero illi ledantur aut praescindantur,*

corpus & dolorem ingentem percipit, & integritatem suam, pacemque deperdit: ita in Religione, ita in regulari observantia, tanquam membra bene compacta, unione & pace gaudeamus; ea sublata, mox motibus contrariis disfidemus.

Vinculis hisce, nervisque perquam apte accommodabimus, quod Rhabdus Victorinus de mandatis exaravit tract. de stat. inter homil. tract. 7. c. 2. siquidem & Regulae specialia quaedam mandata sunt. *Congrua, inquit, similitudo vinculorum & mandatorum; vinculus siquidem coarctationis, & mandatis utique Divinis, a nostris voluntatibus coercemur: vinculis tribuimur, vinculis retinemur, vinculis stringimur. Vincula attrahentia praecipua sunt; vincula retinentia prohibitoria; vincula constringentia admonitionum. Praecipua est eorum, qua fieri oportet; prohibitio eorum, qua fieri non licet; admonitio eorum, qua quidem expedit fieri, cum tamen sine culpa possint praeteriri.*

Castodiamus igitur haec vincula illa, ex quibus mutua inter nos pax tota dependet; audiamusque S. Paulum monentem ac rogantem: *Officere vos ego vinculus in Domino, ut dicitis ambuletis vocatione, qua vocati estis, cum omni humilitate & mansuetudine, cum patientia supportantes invicem, cum caritate, solliciti servare unitatem spiritus in vinculo pacis. Unum corpus & unum spiritus, sicut vocati estis in una spe vocationis vestrae.*

IV. Demum Regularum custos se ipsum in pace constituit. Pax enim quam homo habet cum semetipso; est

ordinata requies appetitionum, est ordinata cognitionis, actionisque consensus, est ordinata vita & salus animantis, Quae omnia ex Augustino audivimus; & legem nostrarum observatione obtinemus: nullus enim est in amore disciplinae sollicitus, qui non in sinu cordis sui, donum tranquillitatis excipiat & ordinatam requiem, confessionem & salutem dictam reportet. Veluti è contrario, conscientia illum inquietat, qui ad illicita diluit, qui sibi injuncta preterit, quique suo muneri non satisficit: quem verò reperit observantem, atque ab eo, quod debet, non deficientem, non reprehendit, non mordet, non vellicat, non turbat, non inquietat: sed in tranquillissima pace permanere sinit. Teste Salomone in proverbio: *Secura mens quasi iuge convivium.* c. 17. Mens non solum à peccatis libera; verum etiam à Regularum transgressionibus immunis, pace interiore gaudet, & quasi in opiparo & exquisitissimo convivio, deliciis & continuâ animi jucunditate perfunditur. confirmat hæc omnia S. Ambrosius in Psal. 47. dum ait. *Quis puritate & simplicitate pectoris dulcior fructus? Quis cibis suavior, quam is, quem animus, bene sibi conscius, & mens innocentis epulatur?* Nec dissonat S. Augustinus de Catechiz. rudibus, verissimè pronuntians: *Jucundius est gaudere hominem de bona conscientia inter molestias, quam de mala, inter delicias.*

Si igitur animi tranquillitatem expetas, Regularum observationi exacte studeas: sic enim nullo metu, ac pavore trepidabis: *Si in præceptis meis ambu-*

laveritis & mandata mea custodieritis, & feceritis ea, absque pavore habitabitis in terra vestra, dabo pacem in finibus vestris, dormietis & non erit qui exterreat. Levit. c. 26. Igitur *Hic mutus aheneus esto, nil conscire sibi, nulla pallescere culpa.* Horat. L. 1. Epist. Et: *Hæc est summa boni, mens qua sibi conscia recti.* Juvenal. satyra 13.

Quare. Charissimi, cum pax tantum sit bonum, vel uti docet S. Augustinus in libris de civ. ut in rebus creatis nihil gratiosius soleat audiri, nihil delectabilius concupisci, & nihil utilius possideri, eam per Regulæ observantiam, & disciplinæ custodiam sollicitè quaramus: nam *Quicumque hanc Regulam secuti fuerint, pax super illis.* Pax cum Deo, cui nos per Regulæ observationem subijcimus, pax cum Superioribus, quibus per Regulæ observationem obsequimur: pax cum proximis, quia cunctas discordiæ ansas per regulæ observantiam, amputamus: pax cum nobismet ipsis; quia observantiâ regulari culpâ & poenâ metugitæ poenæ, inquietantem penitus refecimus, quæ refectâ, pax regnat: quæ ex mente S. Augustini term. 17. de verbis Domini, est *Serenitas mentis, tranquillitas animi, simplicitas cordis, amoris vinculum, consortiû caritatis.* Hæc est qua similitas tollit, bella compescit, comprimit iras. Et quadraplicem antè dictâ pacem nobis conciliat: servemus igitur Regulam, & pacem in hac vitâ auspicabimur, quam in altera, totâ aternitate perfectissimè prosequemur, ad laudem & gloriam Patris & Filii & Spiritus S. Amen.

O o o o z TERNÆ